

Kommunrevisionen informerar

Granskning av kommunens upphandlings- och inköpsprocess

Granskningens inriktning

Vi har granskat om kommunen har en ändamålsenlig upphandlings- och inköpsprocess utifrån gällande lagar och föreskrifter samt kommunens policys och riktlinjer inom området. En tydlig och väl fungerade upphandlingsprocess är en grund för att säkerställa såväl bra service till kommuninvånarna som goda förutsättningar för leverantörer.

Resultat

Vår bedömning är att kommunstyrelsen och tekniska nämnden inte har säkerställt en ändamålsenlig upphandlings- och inköpsprocess. Bedömningen grundar sig i att den interna kontrollen brister i ett antal väsentliga avseenden; otydlighet i roll- och ansvarsfördelning, diskrepans mellan styrande dokument och praktiskt arbete, brist på centrala kontroller samt svårigheter i nuvarande system att inhämta korrekta data för analys och uppföljning.

Givet omfattningen av kommunens årliga inköp är det angeläget att den strategiska styrningen av arbetet stärks. Upphandlingsfrågor behandlas i dagsläget inte systematiskt på koncern- eller kommunledningsnivå och den övergripande roll- och ansvarsfördelningen är otydlig utifrån befintliga styrdokument. Vidare stämmer inte beskrivningarna i styrdokumentet överens med hur arbetet bedrivs.

Genomfört stickprov visar att det finns brister i dokumentationen för upphandlingar både över och under direktupphandlingsgränsen. Även om det finns en tydlig struktur och ansvarsfördelning i de fall Upphandlingsbyrån och verksamheterna genomför upphandlingar tillsammans finns flera fall där leverantörer fakturerar kommunen utan avtal. Likaså har inte direktupphandlingar dokumenteras på ett tillräckligt sätt.

Vi noterar att flera relevanta åtgärder pågår eller planeras inom kommunen för att stärka den interna kontrollen avseende inköp och upphandling. Under 2022 införs bland annat ett verktyg som möjliggör uppföljning och spendanalys. En central aspekt för

att verktyget ska utgöra avsett stöd är att relativt fullständiga data matas in, vilket bland annat kräver en mer samlad bild av kommunens avtal. Vidare ska utbildning genomföras för samtliga som ska ha beställarbehörighet. Vi bedömer att dessa insatser bör prioriteras för att tillse en tillräcklig intern kontroll framgent.

Rekommendationer

Utifrån granskningsresultatet rekommenderar vi kommunstyrelsen:

- ▶ Prioritera revidering av styrdokument avseende inköp och upphandling
- ▶ Tydliggör den strategiska styrningen avseende upphandlingsfrågor utifrån ett koncernperspektiv, för att tillse den helhetssyn och effektivitet som uttalas i inköps- och upphandlingspolicyn.
- ▶ Tydliggör roll- och ansvarsfördelning avseende kommunövergripande och nämnds-specifika upphandlingsbehov, beslut och -processer, inklusive delegation
- ▶ Stärk kontroll och uppföljning avseende kommunens totala inköp, för att kunna identifiera och vidta åtgärder rörande otillåtna köpbeteenden i organisationen.

Vi rekommenderar även kommunstyrelsen och övriga nämnder:

- ▶ Säkerställ rutiner för att all upphandling och inköp sker i enlighet med upphandlingslagstiftning samt kommunens styrdokument.

EY:s rapport "Granskning av kommunens upphandlings- och inköpsprocess, 2022-08-24".

För ytterligare information, kontakta revisionens ordförande Ewa Miller, ewa.miller@umea.se